

Posudek na habilitační práci Mgr. Dagmar Nemček, PhD.

„Kvalita života športujúcich a nešportujúcich mužov a žien s rozdielnym zdravotným stavom“

Habilitační práce se zabývá tematikou kvality života, kterou doktorka Nemček sleduje již delší dobu z různých aspektů a u různých populačních skupin. Tento spis přináší souhrnné výsledky z dotazníku, který byl distribuován u sportujících a nesportujících mužů a žen na Slovensku. Autorka se v analýzách věnuje několika aspektům, které popisuje a diskutuje s již známými světovými i domácími poznatky. Habilitační spis je původním dílem autorky, která se v něm opírá i o vlastní publikovaná zjištění z předchozích let realizování výzkumu.

Habilitační práce je členěna do 4 hlavních kapitol, má 161 stran a 2 přílohy. V předmluvě se autorka zmiňuje o konceptu, který je v práci využíván pro hodnocení kvality života. Po **úvodu**, v němž je rámcově shrnut obsah spisu, se autorka věnuje v první kapitole **současnému stavu řešené problematiky doma a v zahraničí**. Postrádám zde seznam používaných zkratk, který by usnadnil čtenáři orientaci v textu. *Kvalita života* je chápána jako multidimenzionální kategorie a je třeba na ni pohlížet z více úhlů, např. subjektivní a objektivní, jak zmiňuje autorka. Kvalita života také úzce souvisí se zajištěním pěti základních potřeb člověka dle toho, jak tuto hierarchii lidských potřeb definoval v roce 1943 Abraham Harold Maslow. Jinak bude na kvalitu života pohlížet jedinec, kterému chybí potřeba bezpečí a jistoty (např. ve válkou zmítaných zemích). Ve třetím odstavci na straně 17 u uvedených procent nárůstu duševních poruch autorce chybí opora ve zdroji. Na straně 18 v posledním odstavci autorka konstatuje, že se zdravotní stav obyvatelstva SR zlepšil, opět bez uvedení zdroje. Na straně 24 nahoře autorka tvrdí, že pracovní zařazení zdravotně postižených je dnes těžší, ovšem neuvádí žádný zdroj. Z čeho pramení tento poznatek? Má autorka vlastní zkušenost?

Druhá část poznatků se zabývá *sportem jako nedílné součástí kvality života*, přičemž sport zde není chápán jen jako subsystém tělesné kultury orientovaný na výkon, ale spíše ve formátu pohybových aktivit, tak jak je to formulováno v distribuovaném dotazníku. Jasnější vymezení pojmu však v textu chybí. Ve druhém odstavci na straně 36 se uvádí procenta sportujících ve vybraných zemích bez odkazu na zdroj a jistou konkretizaci – roli může hrát věk probandů, pohlaví, frekvence pohybové aktivity či sportu (?). Je tedy otázka, zda jsou tyto údaje relevantní.

Třetí část poznatků popisuje *indikátory a domény kvality života*. Zde by velmi pomohlo, kdyby autorka uvedla grafický přehled indikátorů a domén kvality života, jaké jsou vazby mezi nimi, ať už by autorka model převzala či vytvořila sama pro potřeby habilitace. V textu splývá

kvalita života společnosti a jednotlivce, jež nejsou dostatečně specifikovány. Není zcela srozumitelné a dostatečně jasné na konci syntézy poznatků (uvedeno pouze v předmluvě), které domény a indikátory jsou pro autorku z hlediska výzkumu prioritní.

Druhá kapitola formuluje hlavní **cíl** (dílčími cíli se autorka nezabývá), **hypotézy a úkoly práce**. Hypotézy jsou formulovány jako předpoklady, což není ve vědecké komunitě obvyklé. U jednotlivých tvrzení by se měly stanovit závislé a nezávislé proměnné a také kritéria hodnocení, tj. co znamená například vyšší míra spokojenosti, jaká je to hodnota a co znamená signifikantně vyšší míra spokojenosti? Autorka si usnadnila práci při psaní hypotéz, bohužel to neusnadnila čtenáři, který může mít problém např. v orientaci u hypotézy 4 a jejich dílčích hypotéz, jež nejsou formulovány celými souvislými větami.

Třetí kapitola popisuje **metodiku práce**. Poprvé jsem se setkala s tím, že detailnější charakteristika souboru je uvedena v příloze 1. Tabulka 51 postrádá vysvětlení zkratk, takže pro ty, kteří nečtou celý text, jsou údaje neznámé. Čtenáři by orientaci usnadnilo uvedení všech zkratk v seznamu (jak už bylo uvedeno výše). V metodice práce chybí údaje o tom, kdy probíhal sběr dat. Kolik osob bylo celkově osloveno? Jaká byla úspěšnost v návratnosti dotazníků? Kolik dotazníků muselo být z analýzy vyřazeno a z jakého důvodu? Také zde není uvedený *souhlas etické komise* s výzkumnou studií, jak je to v současnosti vyžadováno u všech vědeckých publikací (dokonce u bakalářských a magisterských pracích na našem pracovišti). Z metodologického hlediska se bohužel nejedná o náhodný výběr, ale o záměrný kvalifikovaný výběr, kdy autorka vybírala prvky do souboru na základě zkušeností a vlastního úsudku tak, aby prvky souboru měly ty znaky základního souboru, které jsou důležité pro daný výzkum. Jednalo se o kvótní výběr, kdy se zařazovaly prvky podle určitého znaku (pohlaví, zdraví,...)? Nebo o anketní výběr, kdy se jedinci sami rozhodli zapojit do výzkumu? Prosím, upřesněte u obhajoby. V části 3.2 Metody výzkumu autorka popisuje bodování a průměrné bodové skóre. Proč je kategorie neutrální v rozpětí pouze 0,999, když ostatní kategorie mají rozpětí o bod větší? Navíc negativní hodnocení může dosahovat bodů 4 nebo 5, takže by průměrné nesouhlasné hodnocení mělo mít smysl s hodnocením 4,00 a vyšším. Na straně 54 uvádíte ověřenou normalitu dat, ale bez uvedení koeficientu Kolmogorov-Smirnov testu. Ve vyhodnocení věcné významnosti pomocí ϵ na druhou je nepřesnost v uvedených intervalech, kdy mezi střední a velkou významností je MEZERA. Bohužel uvedené intervaly nelze ani dohledat v citovaném zdroji. Zde by také bylo vhodné uvést přesné rovnice, kterou autorka pro výpočet věcné významnosti použila, protože například u Cohena d lze využít více vzorců.

Čtvrtá kapitola shrnuje **Výsledky práce a diskuzi**. Je vždy na zvážení, jestli části psát v jedné kapitole nebo je rozdělit. Bohužel neznám zvyklosti FTVŠ v této oblasti, takže nedokážu posoudit vhodnost spojení kapitol. V celé kapitole autorka míchá desetinné čárky a tečky, navíc výsledky jsou uvedeny místy na tři desetinná místa a někde na dvě desetinná místa, což působí nekompaktně. V textu se také velmi často opakují konkrétní hodnoty dohledatelné v uvedených tabulkách či grafech. V tabulkách také chybí počty analyzovaných dotazníků, ze kterých by bylo snazší posoudit významnost rozdílu. Autorka také ne vždy řeší uvedení koeficientu efekt size, pouze někde jsou k nalezení jeho hodnoty, např. na straně 68 dole je uveden $d=0,18$, což ale nepředstavuje žádný efekt mezi doménami tělesné zdraví a úrovní

nezávislostí a sociálními vztahy. Na straně 85 v tabulce 14 chybí v úrovni CKŽ v hodnotě desetinná čárka. Na straně 99 je uvedený rozdíl mezi nesportujícími ženami a muži jako statisticky významný (H5), ale koeficient efekt size významný nevyšel, což je podstatnější, protože tento koeficient zohledňuje i počty analyzovaných dat. Na str. 100 je nejspíš překlep, kdy autorka odkazuje na obrázek 27, který ve spise není (nejspíš měla být uvedena tabulka 27). Další připomínku mám k tabulkám 8, 11, 27 a 30, kdy čtenáři nemusí být hned zřejmé, jaké koeficienty tabulky prezentují. Škoda, že autorka uvádí pouze některé indikátory kvality života v textu s uvedenými hodnotami. Zde by naopak bylo vhodné pro přehlednost tabulkové zpracování dat.

I přes kritické připomínky je úroveň zpracování habilitační práce odpovídající rozsahem i obsahem. V referenčním seznamu je na dvaceti stranách 226 domácích i zahraničních pramenů, což svědčí o dobré orientaci autorky v terminologii i celé uvedené problematice. Stylistické zpracování textu je v souladu s takto odborně zaměřenou prací, text je psán odborným jazykem bez gramatických nepřesností.

Celkově hodnotím habilitační práci jako původní a cenný příspěvek autorky k problematice kvality života této specifické populace. Konstatuji, že posuzovaná habilitační práce splňuje požadavky standardně kladené na habilitační spis na Fakultě telesnej výchovy a športu UK v Bratislavě. Doporučuji práci k obhajobě před vědeckou radou a po jejím úspěšném průběhu navrhuji udělit Mgr. Dagmar Nemček, Ph.D., titul docentky.

Otázky k obhajobě:

V jakém časovém období probíhal sběr dat? Vyjádřete s prosím také k dalším otázkám uvedeným v textu posudku, zejména z metodologické oblasti.

Jak si vysvětľujete horší hodnocení psychického zdraví a spirituality u zdravých nesportujících žen vůči nesportujícím ženám s chronickým onemocněním a ženám s trvalým zdravotním postižením?

Dokážete zhodnotit, k jakému zkreslení může dojít při oslovení zdravých osob k účasti na výzkumu, zejména takových, kteří odmítnou?

V Olomouci dne 20. 1. 2020

doc. Mgr. Jana Vašíčková, Ph.D.